

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Feria secunda Penthecostes. II Sermo LXXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

impetrat. **Marci. xj.** Omnia quecumq; orantes petitis credite et accipietis. hac fide nihil preciosius nihil honorabilius. **Uñ Augusti.** de verbis domini. Nulle maiores diuitie. nulli honores. nulla huius mundi maior est substantia quam est fides catholica. que peccatores homines saluat. cecos illuminat. infirmos curat. cathecuminos baptizat. fideles iustificat. penitentes reparat. iustos augmentat. martyres coronat. virgines et viduas et coniugales casto pudore preseruat. clericos ordinat. sacerdotes consecrat in eterna hereditate cum sanctis angelis collocat. et breuiter beatitudinem confert sempiternam. Quia beati qui non viderunt et crediderunt. **Joh. xx. eo q** qui ex fide sunt benedicuntur. **Gal. ij.** Ad quam beatitudinem nos perducatur que sine fine vivit et regnat. Amen

Feria secunda Pentecostes. II
Sermo LXXVIII.

Lux venit in mundum
Et dum et dilexerunt homines magis tenebras quam lucem. Erant enim opera eorum mala. **Joh. ij.** Inter alia que bonis homines delectantur in hac vita est claritas lucis solaris. **Juxta illud Eccles. xj.** Dulce lumen et delectabile oculis videre solem. **Uñ Thobias** cecus effectus angelo sibi annunciante gaudium reddidit. Quale mihi gaudium est que in tenebris sedeo et lumen celi non video. Et licet omnis lux stellarum omnium sit hominibus delectabilis. tamen maxime homines diligunt solem. presertim quia ut dicit **Macrobius** super somnium scipionis lib. j. Inter omnia visibilia est deo similis. putetia dicit **Plato.** Tum ratione quantitatis. quia nullus planetarum eo maior. et ipse excedit terram centies sexagesies septies. ut dicit **Alfraganus** differetia. xxj. Tum ratione potestatis. quia omnibus insinit. et omnes stellas quasi dux potestate preedit et princeps ut dicit **Plotinus.** Tum ratione claritatis. quia plenus est luce sine omni macula. et ideo dicitur quasi solus perfecte lucens. **Maximilianus loquendo** christus est verus sol iusticie. **De quo dicitur Malach. iij.** Qui in infinitum est similis deo patri quasi iste sol materialis. et ratione quantitatis. quia in infinitum omnia excedit. Attingit enim a fine usque ad fines. **Ha-**

pien. viij. Et ipse altior est celo. profundior abisso. ut dicit **Joh. xj.** Item ratione potestatis. quia ipse cum deo patre equalem habet potestatem. et ei obediunt celestia. terrestria et infernalicia. **Philipp. ij.** Item tertio ratione claritatis. Ipse enim habet eternam claritatem cum patre. cum dicit **Joh. xvij.** Pater clarifica me claritate quam habuisti prius quam mundus fieret. Que quidem claritas excedit omnem claritatem creatam quantumcumque. **Uñ Sap. viij.** dicit. Candor est lucis eterne et speculum sine macula dei maiestatis et imago bonitatis illius. Et sequitur. Est speciosior sole et super omnem stellarum dispositionem lux comparata inuenitur prior. Et **Eccl. xxij.** dicit. Oculi domini lucidiores sole. Et ideo coeludic **Boetius.** Quod deus potest dici sol quasi solus lucens. et hoc idem dicit **Boetius** in li. de laude solis. Sed quis diuine lucis radius ipse dei filius se nobis tam multipliciter manifestauit in mundo. Nunc se panem vocans in famelicorum satione. nunc vitam in desolato. et consolatione. nunc lucem in cecorum illuminatione. ut dicit **Hugo** de sacro victore super primum capitulum celestis ierarchie. Virum tamen est que mundus tanta ipsius beneficentia parumpendens magis vantant laudenti adhebit. et pro luce tenebras dilexit. **Hinc** que filius merito dicit mundus esse arguendum est. **Hic** cum ipse venit ut lux qui per se et per spiritum sanctum mundum illuminare disposuit. tamen mundus plus dilexit tenebras quam lucem que fuerunt verba in principio proposita. In quibus verbis tria describuntur. Primo namque describitur diuine bonitatis magnitudo et excellentia. ad lux venit in mundum. Secundo humane ingratitatis ingratitude et malivolentia in eo que dilexerunt homines magis tenebras quam lucem. Tertio subiungitur huius ingratitude causa origo et causa. cui additur. Erant enim opera eorum mala.

Diripamo quia in verbis primis primo describitur diuine bonitatis magnitudo et excellentia in eo quia lux venit in mundum. **De** re magna bonitas dei que videns totum mundum tenebrosam multiplicibus tenebris dignatus est mittere filium suum qui est splendor paterne glorie. **Ad** **Debr. j.** Qui ad hoc venit ut illuminaret omnem hominem venientem in hunc mundum. **Erant** enim

dum. i. luce decoratus p spiritū scām. Dinc
clamat ecclesia. Accende lumen sensib. Et
vere necesse est istud lumē sensib. rris. naz
nisi adsit intus q̄ doceat. doctoris lingua
inuanum laborat extra. Inquit Grego. in
omelia sup Job. Tū Linconienf. super. j.
posteriorū dicit. q̄ vnus est doctor q̄ men
tes hoīm illuminat ⁊ veritatem ostendit.
Secō illuminat obediētes ad honestatē
morū. Sic scriptoz illuminat libzū vt pul
chrior ⁊ preciosior habeatur. Ideo Isa. lx
dictū est. Surge illuminare scz obediendo
surget illuminare scz honeste cōuersando
quia venit lumē tuum scz xps. Sic muli
er honestius se gerit quanto nobiliori de
sponsatur. Tertio illuminat pseuerantes
ad pueniēdū i regnū. Sici die candela il
luminante puenit viator ad terminū. Ps.
Deduxit eos in nube tora die ⁊ tora nocte
in illuminatiōe ignis. Ecce q̄ vtiliter om
nibus statū hominū ista lux illuminat in
mundo. Secō xps illūiat in empireo celo
delectabiliter. De qua illuminatione Apo
calip. xij. Claritas dei illuminabit eā scili
cer ciuitatē supernā. ⁊ lucerna eius cāgn.
Ista autē illuminatio erit etiā nobis vti
lis ad tria. videlicet securitatez sine metu.
sic illuminatio assecurat timidū q̄ in tene
bris horret. Ideo Ps. dixit. Dñs illumi
natio mea. Et sequitur. a quo trepidabo.
Si candela illuminans assecurat quāto
magis deus. Secō illuminatio ista causa
bit in nobis iocunditate sine fletu. Sic il
luminatio delectat oculū. Sic lux mitigat
morbū q̄ de nocte magis granat. Eccl. xxx
iij. Illuminans oculos dans sanitates ⁊
vitā. Tertio causabit in nobis eternitatez
sine defectu. Lux eni facit ad pseruationē
iferioz. sic lux superna ad ppetuitatē vero
rū. Apocal. vlti. Dñs deus illuminabit eos
⁊ regnabūt in secula seculoz. De tertia il
luminatio que erit terribilis in iudicio
dicit. j. Corinth. iij. Illuminabit abscon
dita tenebrarū ⁊ manifestabit abscondita
cordiū. Amos v. Reuelabit quasi aqua iu
diciū. ⁊ iusticia q̄ sit torrens fortis. Quasi
aqua dicit ppter nūmā habundantiā pena
rū q̄s deus tunc reuelabit q̄ impetū aque
torrens. Nec hodie sunt clausa vt dicitur
Deutero. xxxij. Nōne hec abscondita sunt
apud me ⁊ signata rē. Interlinear. in futu
ro iudicio reuelāda. Sed tū bonis ista il

luminatio erit delectabilis. q̄a in Ps. dicit
q̄ magna multitudo dulcedinis tue quaz
abscondisti timentib. te Quā abscondisti scz
nunc. sed tūc reuelabis illuminādo vultū
tuum sup nos. ⁊ ostendo clare iuxta illud
Oculo ad oculū videbūt Job. xxxij. Ab
scondita pducet in lucē Sicq̄ patet p̄mū
scz diuine bonitatis magnitudo ⁊ excellē
tia. in eo q̄a lux venit in mundū. **D**
Dixi secūdo q̄ in verbis pre
missis tangitur
humane puerfuitatis ingratitude. cū dicit.
Et dilexerūt magis hoies tenebras q̄ lu
cem. Et q̄s dubitat maximā esse puerfui
tis ingratitude q̄n ille qui habitat lucez
inaccessibile ad nos veniēs dignat^o est no
biscum cōuersari vt nos filios lucis effice
ret. Et tū nos plus diligim^o tenebras pec
catorū q̄ lucē bonoz opez. plus tenebras
culpe q̄ gratie. plus tenebras miserie pte
sentis q̄ lucē glorie future. Et ideo multi
sumus ingrati. Sicut autē dictū est q̄ xps
venit nos efficere filios gratie. sed nos ten
dimus semp ad statū culpe. Ideo dicit no
bis. Dilexerūt homies mag^o tenebras q̄
lucē. Dicit ergo stat^o culpe merito tenebre
Primo q̄a obscurat intelligentiā. Secū
do q̄a errecat pscientiam. Tertio q̄a tene
bras q̄rit ⁊ ad tenebras tendit. Primo er
go obscurat intelligentiā. Videm^o enim q̄
quidā quāto cūq̄ labore ⁊ studio acq̄sierit
scientiā si ad statū culpe mortalis decina
uerint. nō nisi ea q̄ carnis sunt sapiūt. nec
mentis oculū vnq̄s ad spiritualia ⁊ ad cele
stia cōtemplanda subleuant. Juxta illud
Ephef. iij. Hoc dico ⁊ testifico. in domi
no. vt nō ambuletis sicut ⁊ gentesambu
lant in vanitate sensus sui. tenebris obfca
rarum habētes intellectū. alienati a via dei
p ignorantiaz que est i illis. ppter cecitatem
cordis ipoz. Nec ibi. Dicit ibi Lxx. Ob
scuratū habētes intellectū. q̄a vicia ⁊ ma
gime carnis causant ebetudinem mentis.
Sile habet ad Rom. j. vbi dicit. Obscu
ratū est insipies cor eoz. Dicētes eni se est
se sapiētes. scz in spalib. stulti facti sunt in
spiritualib. Exponit Lxx. ⁊ bñ^o excepū
habem^o exp̄ssum i Salomne. Eū^o cor de
prauatū ē ppter mlteres. ita q̄ ad idolatriā
lapsus ē. Ecce mag^o cecitas. Secō stat^o cul
pe errecat psciam. vt in q̄nto maloz piculo
bomo positus sit non agnoscat. j. Job. ij.

Feria secunda penthe.

Qui odit fratrem suum in tenebris est usque
ad huc. Et infra. Et in tenebris ambulat.
et nescit quo eam. quoniam tenebre obcaue-
runt oculos eius. Ideo dicit **Luc. xi.** Uide
ergo ne lumen quod in te est tenebre sint. in
inrentio tua mala sit. Et qua conscientia ob-
scuret eam si illud quod agit aliqui bonum videt.
Tercio stat? culpe tenebras materiales quod
rit **Isaie. xlii.** Ne quod profundus estis corde ut
a domino abscondatis consilium. quorum sunt in te-
nebris opa. et dicunt. Quis videt nos et quis
nominat nos. Et sequitur. Peruersa est hec ve-
stra cogitatio. Et in euangelio presentis dicit.
Omnes qui male agit odit **Luc. Eph. v.** Ho-
lite communicare operibus infructuosis tene-
brarum. magis autem redarguite. Et talibus re-
ducendum est illud poete. Cum quod turpe fa-
ctum est me spectante ruberes. Cur spectan-
te deo non magis ipse rubes. Et illud. quia
veniet dominus? qui illuminabit abscondita te-
nebrarum et manifestabit consilia cordium. **i.**
Corinth. iiii. Quarto status culpe ad tene-
bras dicit **Barth. xxi.** Ligatis manibus et
pedibus mittite eum in tenebras exteriores.
Et **Barth. xxi.** Seruum inuitre mittite in
tenebras exteriores. Et **Barth. viii.** Filii
autem regni mittent in tenebras exteriores. **i.**
a facie domini. Dicit interlinear. in eternam no-
ctem quod hic sponte ceciderunt in tenebras ex-
teriores. **i.** in ceccitate mentis. Quis ergo non
videat aut intelligat magnam esse ingrati-
tatem diligere tantam mentis ceccitatem. ob-
missa illa claritate lucis gratie. Ideo bene
dicitur quod merito arguitur humane puer-
sitationis ingratitude.

¶ Dicitur tertio quod in verbis premis-
sis describitur huma-
ne ingratitude origo et causa. Et dicitur.
Erant ei opa eorum mala. Circa quod sciendum
quod sicut opera in gratia dei facta sunt meri-
toria et bona. ita extra gratiam facta sunt de-
meritoria et mala. quantum ad vitam eternam. li-
cet in genere suo sint bona. Et ratio quod gra-
tia dat operi nostro formam. **Iuxta illud. i.**
Corinth. xii. Si linguis hominum loquar
caritate aut non habeam rem. Et ideo quod li-
ber opus extra gratiam et caritatem dei factum
est malum. eo quod non tendit finaliter in deum.
Est autem regula quod opus denotatur a fine. et
cuius finis bonus ipsum quoque bonum. et e-
uerso. Ideoque quod illi qui spreuerunt fidem
ipsi male ordinant opera sua in malum.

finem. cum sine fide impossibile sit placere deo
Debreo. xi. Concludit eis merito quod opus quod
erant eorum opera mala. Sunt autem opa pec-
catorum mala et triplici causa. Primo quia
multum vilia. Secundo quia multum vana. Tertio
quia multum nociua. Est ergo primo opus pec-
cati malum quia vile. Dicit enim de peccatore **Ha-**
pi. xv. Turbo vilior est vita eius. Et vere val-
de vile est. quia in die nouissimo quilibet nota-
bit opus suum et faber et furor. Sed pecca-
tor non audebit nominare opus suum. Quod
enim audebit nominare opus suum. cum omnis qui
taliter agit dignus est morte. ut dicit **Roma.**
i. Nec solum qui agunt sed etiam qui talibus presen-
tunt. ut dicit ibidem. cuiusmodi sunt nonne
alienis peccati laborantes. De quibus habet
versus. Iustus consilium presens palpo re-
cursum. Participans mutus non obstans
non manifestans. Secundo peccatum est opus ma-
lum. quia vanum. **vi.** **Ps.** Ut quid diligitis va-
nitate. Vanum est quod est infructuosum. Si
esset vile sed non fructuosum. adhuc non esset
mirum si aliquis id operaretur. Sed certe
peccatum non solum est vile sed infructuosum.
Unde **Roma. vi.** Quod fructum habuistis in
quibus nunc erubescitis. Non possunt dicere
illud **Lu. v.** Per totam noctem laborantes ni-
hil cepimus. **Sapie. ij.** Vacua est spes eorum
et labores eorum sine fructu et inutilia opera
eorum **Isaie. lix.** Telas araneorum texerunt
Ecce vanum opus. Tertio opus peccati di-
citur malum quia nociuum. **Iuxta illud Eccl. xiiij.**
Domine opus corruptibile in fine deficiet. et
qui operatur illud peribit cum illo. Et si quis vult
scire in particulari nocumera peccati. attē-
dat primo quod aufert gratiam **Eccl. xx.** Breve fa-
tuorum. **i.** peccatorum effundet **Eccl. xxi.** Cor-
sari quasi vas confractum. omnem sapientiam. **i.** gra-
tiam non tenebit. Secundo quia debilitat na-
turam. ut patet. quia propter peccatum esurimus et
sitimus. ut dicit **Grego. v. dist. Ad eius ve-**
ro. Et tamen morte morimur. **Vinc. ps. dic**
profero penam peccati. Miserere mei domi-
ne. quia infirmus sum. sana me domine. quia
concurbata sunt omnia ossa mea. Tertio quod
peccatum elongat gloriam. **Ps.** Longe a pec-
catoribus salus **Isaie. lix.** Peccata nostra di-
uiserunt inter nos et deum nostrum. Ulti-
mo quia obligat ad penam. **Prover. xiiij.**
Miseros facit homines peccatum. miseria eter-
na vtriusque **Roma. vi.** Stipendium peccati mors.
Ecce quod opa peccatorum mala sunt. cum quod

vilia. tum quia vana. tum quz nociva. In
de est q^d psalmista horraf dicens. Qui dili
gitis dñm odite malū. Exponit Innocē.
id est diabolu^m vel quodlibet peccatū. Et
ap^lus ad Roma. xij. Odietes malū. Dul
tum ergo hō debz timere ne recedat a gra
tia xpi. sine qua veniunt sibi omia mala. si
cut cū ea veniūt omia bona vt dicit Sap.
vij. Et certe valde fatuus est hō qui nō at
tendit opa sua dū sunt in gratia dei facta.
Nam tūc sunt valde honesta cōtra vilita
tem. Cū p^rouer. vlti. Laudent eū in por
tis opera eius. i. laudabile ostendāt. 2. Ro
ma. xij. Induamur arma lucis. Scōa qz
tunc sunt valde breuia Eccl. vi. In ope il
lius exiguū laborabis. 7 cito. edes de gene
rationib^{us} illius. Tertia qz tunc sunt valde
vtilia. qz sunt opa nostre salutis. vt dicitur
Philip. ij. Nos ergo fratres simus grati
de gratia q̄ modo lucet nobis tpe gr̄e. faci
entes nobis opa lucis. vt tandē mercede^m
recipiamus in luce eterna. Quam nobis
concedat rē.

Sermo LXXIX.

Qui non intrat
per ostium in ouile ouū hic
fur est 7 latro. q̄ autē intrat
per ostiū pastor est ouū. huic ostiarius ape
rit. Joh. x. Sicut dicit Ambro. in quodaz
sermone. Omnia habem^{us} in xpo 7 omia in
ueniemus. Si grauaris iniquitate. iusticia
est. Si vulnera curare desideras. medic^{us}
est. Si febrilib^{us} estuas. fons ē. Si indiges
auxilio. v^{er}us est. Si mortē times. vita est.
Si tenebras fugis. lux est. Si celū deside
ras. vita est. Si gr̄is alimentū. cibus est.
Nec Ambro. Et q̄bus v^{er}bis patet multi
plex n^{ost}ri redēptoris erga nos pietas q̄ om
nib^{us} omnia fac^{it} est. Cū q̄a hoib^{us} celū vs
qz ad suū aduentū clausum erat. omnesqz
errauerūt sicut oues errātes. vt dicitur in
ps. x. i. Pe. ij. 7 defecerāt lassati in via ini
quitatis 7 pditionis. ita vt nō possent por
tam 7 ostiū ingredi paradisi. carētes intro
ductore tanq̄ cecī errātes in plateis Tre
no. iij. Ideoqz xps veniens in mundū no
bis factus ē via salutis Joh. xij. Ego suz
via. nec solū via q̄ ducit nos ad regnū. sed
etiā factus ē ostiū regni. q̄ intrat ad regnū.
nec solū ostiū sed etiā pastore se fecit ouī

um q̄ introducit oues 7 ante illas vadit p^r
oz. s. ascendēdo i celū. Insup dignat^{ur} eoz.
dinare p̄ssimū ostiariū spiritū sc̄m. q̄ om
nib^{us} p^r ostiū. hoc ē. p^r fidem xpi intrātib^{us} ape
rit benigniter. De quib^{us} omib^{us} loq̄tur pre
sens euāgelii. Qui nō intrat rē. In quib^{us}
verbis tria pponunt fm tres status trium
psonarū. Primo nanqz describit implicite
pditio mali pastoris cū dicit. Qui non in
trat p^r ostiū in ouile ouū. Scōo descri
bitur pditio boni pastoris. ibi. Qui autē in
trat p^r ostiū. Tercio describit pditio ouū
um respectu quaz tales bon^{us} 7 malus pa
stor dicunt. cū subiungit. Ouille ouis. Et
pastor ē ouū rē.

Primo q^d primo describitur implicite pditio mali pastoris. Sed licet pus describitur pditio mali q̄ boni pastoris. pus tñ di
cendū est de bono pastore. scōo de malo. eo
qz naturaliter prius ē bonū q̄ malū et ppe
7 dignitate. Lōditio igit boni pastoris de
scribitur. Cū dicit primo qz intrat p^r ostiū.
Scōo q̄a ostiarius ei aperit. Et quis est
iste pastor melior q̄ xps. q̄ fm Greg. pascit
nos quos condidit. Nos enī sumus oues
pascue eius q̄ intrauit p^r ostiū. i. p^r testimo
niū sacre scripture omnīū pphetaz in ecce
siā. nō temeritate. p^ria aut vsurpara ambi
tione sed dei pris pditione. Cū dicit. r.
Huic omnes pphete testimonii p^rhibent.
Ipe etiā nō assumpsit sibi honore. sed vo
catus ē a deo tanq̄ aaron Deo. v. Quid de
se dicit ps. ij. Ego autē rex pditū. sum ab
eo scz deo p^re. Huic ergo ostiarius. i. sp̄i
tus sanct^{us} aperuit portas iusticie q̄s ingre
sus ē xps. Circa qd sciendū qz xps merito
dicit pastor. qz pascit suos. Iuxta illud ps.
Dñs regit me 7 nihil mihi deerit. Alia ita
haber fm Innocen. q̄rtū. Dñs pascit me.
Pascit autē quadruplici cibo. quo nihil ē
melius. 7 ideo nō solū meretur dici pastor
bonus. sed etiā optimus. Prīm^{us} cibus est
sacramentalis scz corpis xpi Joh. vi. Caro
mea vere ē cibus. Sed q̄s pascit isto cibo
dicit in ps. Edent paupes 7 saturabunt.
Paupes dico spiritu. i. humiles 7 non in
flati Mathei. v. Secundus cibus ē do
ctrinalis. Hieremie. iij. Dabo vobis pasto
res iuxta cor meum et pascunt vos sc̄m
tia et doctrina. Tertius cibus est gratie cer
nal^{is} Mathei. v. Bti q̄ esuriūt 7 sitiūt iusticia